

כס ספס
(הרב אהרן פרינק)

ל ספר שמות הוא הדבר הגדול של יצירת עם. עם זה מופיע בקדושה
ז: יציאת מצרים, מעמד הר סיני ומתן תורה, השראת שכינה. ביציאת
נודע ומתגלה שיש עם ישראל בעולם, עם ד'. עם זה ואנשים אלו נמצאים
מאז ועד עולם. ישנה כאן כתובת וקביעות ממשית. אחר־כך, על יסוד
ממצרים, מתגלה כל ענינו, ערכו ופרצופו השלם של עם זה במתן תורה:
יורד אלינו בכללותו ובהתפרטותו², ואנו מתרוממים לכדי אמירת "נעשה

פרשתנו אנו נפגשים בסיום של החוט המשולש, בגמר המלאכה: "ושכנתי

"ושכנתי בתוכם"

בתי בתוכם" פירושו שהשכינה שורה בתוך נשמת ישראל, כנסת ישראל
ישראל⁴, מאז ולעולמי עולמים. כמה פעמים מזכיר ה"אור החיים" הקדוש
שהיא נשמת ישראל⁵. "ושכנתי בתוכם", בתוך כללות נשמות ישראל,

שיחות הרב צבי יהודה

ומתוך־כך בתוך כל אדם ואדם מישראל, כדברי רבי צדוק הכהן ז"ל: "השכינה
שורה בתוך כל לבבות בני ישראל"⁷. וכן בספר הכוזרי, שמתוך השראת השכינה
בכלליות נשמות ישראל היא שורה בכל אחד ואחד מישראל לפי מדרגתו⁸.
השכינה שורה בכלל־ישראל ובכל הפרטים של ישראל, והא בהא תליא. "ושכנתי
בתוכם" זו קביעות, נצח. המשכן נקרא מקדש⁹ והוא הכנה לבית־המקדש "בית
עולמים"¹⁰ שבנה שלמה, ושם נאמר בכירור: "ושכנתי בתוך בני ישראל ולא
אעזב את עמי ישראל"¹¹. לא אעזוב את עמי לעולם. "נצח ישראל לא ישקר ולא
ינחם"¹². רבונו־של־עולם אינו מתחרט! "כי לא אדם הוא להנחם"¹³. הנוצרים
שרדפו ורודפים אותנו ואשר בעזרת ד' ניצלנו מהם, ראשית טומאתם היתה
באומרם שרבונו־של־עולם התחרט מבחירתו בנו¹³.

תרומה

3. בית קדושה

השראת השכינה כנשמת ישראל, כנפשם וברוחם, מתגלית באחיזה בממשיות
גשמית: "ועשו לי מקדש"¹⁴. "מקדש - בית קדושה"¹⁵ - מן הקדושה
השמימית נמשכת קדושה בתוך מציאות האנשים, בנשמותיהם, בנפשותיהם
ובמעשיהם. "קדשים תהיו כי קדוש אני ד' אלהיכם"¹⁶. "קדושתו למעלה
מקדושתכם"¹⁷. קדושה זו של "ושכנתי בתוכם" גם נאחזת אחיזה חומרית בבית
ארצי, בבית קדושה. קודם־כל בבית זמני, במשכן, ואחר־כך באופן קבוע
במקדש. הארעיות היא הכנה לקביעות, ל"בית עולמים"¹⁸. הבית הזה, נועד
לקליטת השראת השכינה במרכזיותו הפנימית והנשמית של העולם¹⁸, ומתוך־כך
נמשך שפע אור וחיים לכל העולם¹⁹.

Case 6
הרפ אהרון פניק

(נבאר בעה"י ענין השקלים, ולמה דוקא מחצית השקל, ודיוק לשון הפטוק: "מחצית השקל בשקל הקדש עשרים גרה השקל", למה ציין מספר גרות שבשקל, גם לשון: "ולא יהי בהם נגף בפקד אתם", הי' לו לומר בהתפקדם, גם מהו ענין "כפר נפשו" דכתיב בענינא.

הנה השלום והאחדות הוא דבר מועיל מאד בקיבוץ האנושי, ואשרי האומה שבין אנשיה שורר השלום. אבל בכל האומות שעיקר מגמתן הצלחת עוה"ז, אין השלום תכלית עצמית ומכוונת כראשונה להן, כ"א הוא אמצעי מוכשר מאד להפיק חפץ השגת כל חפץ לבבן. אך לא כן חלק יעקב, תכלית השלום שאנו צריכים להיות הודפים אחריו אינה מפני שע"י יתוקן הפצנו, רק עוד למעלה מזה הרבה כי השלום אצלנו תכלית עצמית מכוונת. כי כל חפץ לבנו אינו כ"א לזכות לקרבת אלהינו יח"ש, והוא אינו משרה שכינתו כ"א כשהשלום בישראל, וכדחז"ל: אימתי שמי נקרא עליהם כשהם אגודה אחת, שנאמר: "ויהי בישראל מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל". והנה ע"פ הברל זה שבין רדיפת השלום של ישראל לרדיפת השלום של כל העמים, יצא עוד הברל. כי השלום כולל שני ענינים, שלום במעשה, ושלום במחשבה. השלום במעשה הוא שיפעל כ"א לטובת רעהו ונפשו כראוי ומכש"כ לטובת הכלל, והשלום במחשבה שיהיה נתון בלבו ונפשו לאהבת אחיו ועמו. אף ששניהם דרושים אצל כל עם ולשון כי מבלעדי השלום שבמחשבה לא יעמוד השלום המעשי ויבולע אל הקיבוץ מאד, אבל אצל כל האומות שמטרת השלום אינה כ"א להשיג ההצלחה הזמנית ברב יתרון, אין העיקר אצלן כ"א השלום המעשי, ואין השלום המחשבי נחוץ להן כ"א בתור טפל להשלום המעשי. משא"כ בישראל שתכלית השלום בהם היא בשכיל השראת שמו ית' עליהם, והשראת

מדבר שור

קכח

קדושתו ית' על ישראל באה בעיקר ע"י התאחדות נפשות ישראל בלבבם, עיקר התכלית של השלום הוא השלום המחשבי אלא שהשלום המעשי נחוץ כדי לחזק את השלום המחשבי.

ואצל ישראל עיקר התאחדות חוזר אל הכלל כולו, כי תכלית השלום היא שתהיה הברכה גדולה אצל הכלל.

ע"כ אצל כל העמים כשצריכים להתאחד לאיזה ענין, הלא בהכרח מתחילה צריך לספור בפרטות כדי לדעת מה יעלה מהתאחדות כל הפרטים. אין המספר מנגד כלל אל התכלית של התאחדותם, שגם תכלית התאחדות היא שיקבל כל יחיד את הטוב. אבל אצל ישראל תכלית מה שהפרטים מתאחדים היא שיטב אל הכלל, כי כל מגמת נפשנו איננה בטובות הפרטיות רק שיהיה הכלל מוצלח, בהדברים העליונים ובכבוד כלל ישראל, א"כ תכלית המנין הפרטי חוזרת אל הכלל לא אל הפרט. והנה המשכן נקרא "בית אמי" ו"חדר הורת" לערך כלל ישראל כדאי במדרש שה"ש^ט, והיינו שחינוך עבודת ד' שבמשכן קבע את הקדושה בישראל לדורות. והנה נקבעה קדושת המשכן ע"י הקיבוץ מהכלל כולו, והאדנים נעשו מהשקלים שיד הכל שוה בהם, להורות ולקבע כי יסוד המבוקש מכל עבודת ד' הפרטית שבישראל הוא הצלחת הכלל. ודרך זה נקבע בישראל לעד, עד שאפילו בגלות שאין לנו ביהמ"ק וא"י וקרבנות המאחדים אותנו בפועל, מ"מ כח האחדות תמיד חופף על ישראל במה שקדושת כל המצות ועבודת השי"ת שישראל עושין עיקר פעולתן הוא להצמיח מזה צדקה ותהילה אל הכלל. ע"כ אמר: "צדקה תרומם גוי" אל ישראל^ב, שעיקר מה שצדקתם של ישראל פועלת הוא על התרוממות הכלל. ואף שעתה בגלות בעוה"ר אין לנו כלי לקבל פרי הצדקה ועבודת ד' לטובת הכלל, מ"מ הכל מונח לטובת הכלל לעת הישועה. אך דבר זה, שתהי' דרך העבודה פועלת כן שתהי' התועלת חוזרת לאוצר הכלל כולו, צריך זכות